

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ ഏകോനഷ്ട്സിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ഏകോനഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീരാമസ്യ ശോഭേന സമേഷാം
ജഡചേതനാനാമയോധ്യാപൂർയാശ്ച ദുരവസ്ഥായാ വർണനം
രാജേന്താ ദശരഥസ്യ വിലാപശ്ച

മമ ത്വശ്വാ നിവൃത്തസ്യ
ന പ്രാവർത്തന്ത വർത്ഥനി |
ഉഷ്ണമശ്രു വിമുഞ്ചന്തോ
രാമേ സമ്പ്രസ്ഥിതേ വനം || 2.59.1 ||

ഉഭാഭ്യാം രാജപുത്രാഭ്യാ -
മമ കൃത്യാഹമഞ്ജലിം |
പ്രസ്ഥിതോ രഥമാസ്ഥായ
തദുഃഖമപി ധാരയൻ || 2.59.2 ||

ഗുഹേന സാർധം തത്രൈവ
സ്ഥിതോഽസ്ഥി ദിവസാൻ ബഹുൻ |
ആശയാ യദി മാം രാമഃ
പുനഃ ശബ്ദാപയേദിതി || 2.59.3 ||

വിഷയേ തേ മഹാരാജ
മഹാവ്യസനകർശിതാഃ |

അപി വൃക്ഷാഃ പരിമ്ലാനാഃ
സപുഷ്പാങ്കുരകോരകാഃ || 2.59.4 ||

ഉപതപ്തോദകാ നദ്യഃ
പത്വലാനി സരാംസി ച |
പരിശുഷ്കപലാശാനി
വനാൻയുപവനാനി ച || 2.59.5 ||

ന ച സർപന്തി സത്ത്വാനി
വ്യാലാ ന പ്രചരന്തി ച |
രാമശോകാഭിഭൂതം ത -
ന്നിഷ്കുജമഭവദ് വനം || 2.59.6 ||

ലീനപുഷ്കരപത്രാശ്ച
നദ്യശ്ച കലുഷോദകാഃ |
സന്തപ്തപദ്മാഃ പദ്മിന്യോ
ലീനമീനവിഹംഗമാഃ || 2.59.7 ||

ജലജാനി ച പുഷ്പാണി
മാൽയാനി സ്ഥലജാനി ച |
നാതിഭാന്ത്യൽപഗന്ധീനി
ഫലാനി ച യഥാപുരം || 2.59.8 ||

അത്രോദ്യാനാനി ശൂന്യാനി
പ്രലീനവിഹഗാനി ച |
ന ചാഭിരാമാനാരാമാൻ
പശ്യാമി മനുജർഷഭ || 2.59.9 ||

പ്രവിശന്തമയോധ്യായാം
ന കശ്ചിദഭിനന്ദതി |

നരാ രാമമപശ്യന്തോ

നിഃശ്വസന്തി മുഹൂർമുഹൂഃ || 2.59.10 ||

ദേവ രാജരഥം ദൃഷ്ട്വാ

വിനാ രാമമിഹാഗതം |

ദുരാദശ്രമുഖഃ സർവോ

രാജമാർഗേ ഗതോ ജനഃ || 2.59.11 ||

ഹർദ്ദൈർവിമാനൈഃ പ്രാസാദൈ -

രവേഷ്യ രഥമാഗതം |

ഹാഹാകാരകൃതാ നാർയോ

രാമാദർശനകർശിതാഃ || 2.59.12 ||

ആയതൈർവിമലൈർനേത്രൈ -

രശ്മവേഗപരിപ്ലുതൈഃ |

അന്യോന്യമഭിവിക്ഷന്തേ -

ഽവ്യക്തമാർത്തതരാഃ സ്ത്രിയഃ || 2.59.13 ||

നാമിത്രാണാം ന മിത്രാണാ -

മുദാസീനജനസ്യ ച |

അഹമാർത്തയാ കഞ്ചിദ്

വിശേഷം നോപലക്ഷയേ || 2.59.14 ||

അപ്രഹൃഷ്ടമനുഷ്യാ ച

ദീനനാഗതുരംഗമാ |

ആർതസ്വരപരിജ്ഞാനാ

വിനിഃശ്വസിതനിഃസ്വനാ || 2.59.15 ||

നിരാനന്ദാ മഹാരാജ

രാമപ്രവാജനാതുരാ |

കൗസൽയാ പുത്രഹീനേവ

അയോധ്യാ പ്രതിഭാതി മേ || 2.59.16 ||

സുതസ്യ വചനം ശ്രുത്വാ

വാചാ പരമദീനയാ |

ബാഷ്പോപഹതയാ സുത -

മിദം വചനമബ്രവീത് || 2.59.17 ||

കൈകേയോ വിനിയുക്തേന

പാപാഭിജനഭാവയാ |

മയാ ന മന്ത്രകുശലൈ -

ർവൃദ്ധൈഃ സഹ സമർഥിതം || 2.59.18 ||

ന സുഹൃദ്ഭിരന ചാമാത്യൈ -

ർമന്ത്രയിത്വാ സന്നൈഗമൈഃ |

മയായമർഥഃ സമ്മോഹാത്

സ്ത്രീഹേതോഃ സഹസാ കൃതഃ || 2.59.19 ||

ഭവിതവ്യതയാ നൂന -

മിദം വാ വ്യസനം മഹത് |

കുലസ്യാസ്യ വിനാശായ

പ്രാപ്തം സുത യദൃച്ഛയാ || 2.59.20 ||

സുത യദ്യസ്തി തേ കിഞ്ചി -

ൻമയാപി സുകൃതം കൃതം |

ത്വം പ്രാപയാശു മാം രാമം

പ്രാണാഃ സന്ത്യരയന്തി മാം || 2.59.21 ||

യദൃദ്യാപി മമൈവാജ്ഞാ

നിവർത്തയതു രാഘവം |

ന ശക്ഷ്യാമി വിനാ രാമം
മുഹൂർത്തമപി ജീവിതും || 2.59.22 ||

അഥവാപി മഹാബാഹു -
ർഗതോ ദൂരം ഭവിഷ്യതി |
മാമേവ രഥമാരോപ്യ
ശീഘ്രം രാമായ ദർശയ || 2.59.23 ||

വൃത്തദംഷ്ട്രോ മഹേഷ്യാസഃ
ക്വാസൗ ലക്ഷ്മണപൂർവജഃ |
യദി ജീവാമി സാധ്യേനം
പശ്യേയം സീതയാ സഹ || 2.59.24 ||

ലോഹിതാക്ഷം മഹാബാഹു -
മാമുക്തമണികുണ്ഡലം |
രാമം യദി ന പശ്യേയം
ഗമിഷ്യാമി യമക്ഷയം || 2.59.25 ||

അതോ നു കിം ദുഃഖതരം
യോഹമിക്ഷ്യാകുനന്ദനം |
ഇമാമവസ്ഥാമാപന്നോ
നേഹ പശ്യാമി രാഘവം || 2.59.26 ||

ഹാ രാമ രാമാനുജ ഹാ
ഹാ വൈദേഹി തപസ്വിനി |
ന മാം ജാനീത ദുഃഖേന
മ്രിയമാണമനാഥവത് || 2.59.27 ||

സ തേന രാജാ ദുഃഖേന
ഭൃശമർപിതചേതനഃ |

അവഗാഢഃ സുദുഷ്പാരം
ശോകസാഗരമബ്രവീത് || 2.59.28 ||

രാമശോകമഹാവേഗഃ
സീതാവിരഹപാരഗഃ |
ശ്വസിതോർമിമഹാവർത്തോ
ബാഷ്പവേഗജലാവിലഃ || 2.59.29 ||

ബാഹുവിക്ഷേപമീനോഽസൗ
വിക്രന്ദിതമഹാസ്വനഃ |
പ്രകീർണകേശശൈവാലഃ
കൈകേയീവധവാമുഖഃ || 2.59.30 ||

മമാശ്രുവേഗപ്രഭവഃ
കുബ്ജാവാക്യമഹാഗ്രഹഃ |
വരവേലോ നൃശംസായാ
രാമപ്രവാജനായതഃ || 2.59.31 ||

യസ്മിൻ ബത നിമഗ്നോഽഹം കൗസൽയേ രാഘവം വിനാ |
ദുസ്തരോ ജീവതാ ദേവി മയായം ശോകസാഗരഃ || 2.59.32 ||

അശോഭനം യോഽഹമിഹാദ്യ രാഘവം
ദിദൃക്ഷമാണോ ന ലഭേ സലക്ഷ്മണം |
ഇതീവ രാജാ വിലപൻ മഹായശാഃ
പപാത തൂർണം ശയനേ സ മുർഛിതഃ || 2.59.33 ||

ഇതി വിലപതി പാർഥിവേ പ്രണഷ്ടേ
കരുണതരം ദ്വിഗുണം ച രാമഹേതോഃ |
വചനമനുനിശമ്യ തസ്യ ദേവീ
ഭയമഗമത് പുനരേവ രാമമാതാ || 2.59.34 ||

॥ ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
അയോധ്യാകാണ്ഡേ ഏകോനഷ്ട്വിതമഃ സർഗഃ ॥